

VERDER KIJKEN EN VERGELIJKEN DAN ALLEEN DE INZAMELPRESTATIES

BENCHMARK HUISHOUDELIJK AFVAL GEEFT INZICHT IN CIRCULARITEIT

Twee jaar geleden is de NVRD-benchmark Huishoudelijk Afval gestart met het in beeld brengen van de circulariteit van een vijftal materiaalstromen. Door ook te kijken naar wat er ná inzameling met de huishoudelijke grondstoffen gebeurt, verkrijgt je inzicht in welke mate materiaalketens echt gesloten zijn. De VANG-indicatoren geven daar onvoldoende inzicht in. Afgelopen benchmarkjaar hebben 75 gemeenten hiervoor data aangeleverd. GRAM presenteert de eerste resultaten.

TEKST & BEELD: FOLKERT STARREVELD

Het begon allemaal twee jaar geleden toen gemeente Amsterdam en inzamelbedrijf Circulus contact zochten met de benchmark Huishoudelijk Afval om meer aandacht te vragen in de benchmark voor de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen en de verwerkingsstappen na inzameling. Als het realiseren van 100% circulair het uiteindelijke doel is, dan gaat het er meer om wat er uiteindelijk in nieuwe producten wordt gerecycled, dan wat er gescheiden wordt ingezameld of aan restafval wordt verbrand. Het scheiden van afval is immers geen doel op zich, maar een middel om grondstoffen zuiver en hoogwaardig te houden en/of te maken voor recycling.

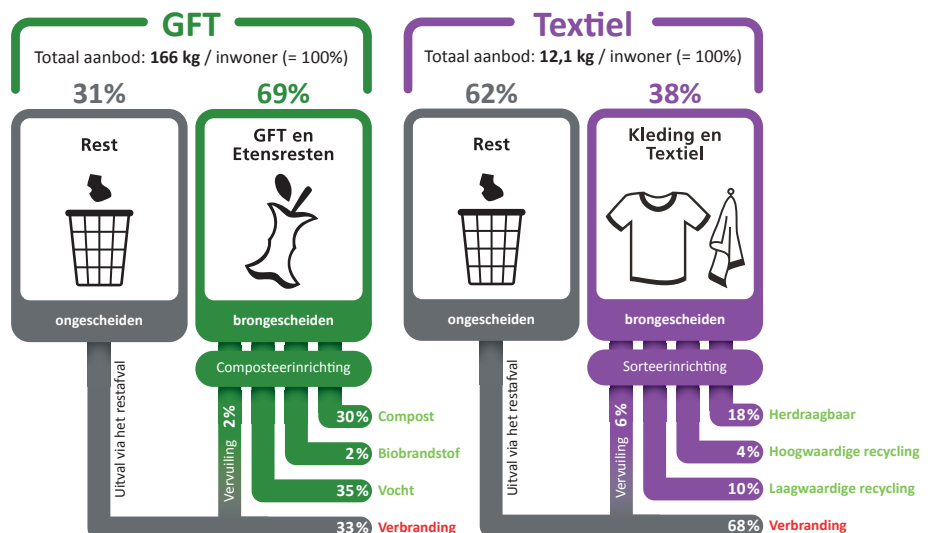
CIRCULAIRE INDICATOREN VOOR VIJF GRONDSTOFFEN

In het streven om de benchmark circulair te maken is een stapsgewijze route gevolgd. In eerste instantie zijn voor gft, papier, glas, pmd en textiel circulaire indicatoren ontwikkeld, waarbij het meetpunt direct na verwerking (gft) en sortering (papier, glas, pmd en textiel) ligt. De circulariteit geeft daarbij aan hoeveel procent van de bij huishoudens vrijkomende grond-

stof (in gewicht) weer in de keten wordt gebracht. Om de circulaire indicatoren te kunnen berekenen, zijn dus ook data van de verwerkers en sorteerdere nodig. De benchmarkdeelnemers bleken best moeite te hebben met het achterhalen van deze data. In 2020, toen de circulaire indicatoren nog een facultatief onderdeel waren in de benchmark, hadden 44 gemeenten de benodigde data ingevuld. Afgelopen jaar waren dat 75 gemeenten.

GFT KETEN VOOR 67% CIRCULAIR

De eerste resultaten van het afgelopen benchmarkjaar zijn verwerkt in de hieronder weergegeven figuren. Voor groente-, fruit- en tuinafval blijkt dat 30% van al het gft-e afval dat in Nederland vrijkomt wordt hergebruikt als compost. Worden biobrandstoffen en vocht in de circulaire calculatie meegenomen, dan kun je stellen dat de gft-keten voor 67% gesloten is. De overige 33% belandt in de verbrandingsoven. De

percentages zijn resultanten van enerzijds de inzamelrespons (hoeveel% van het gft wordt gescheiden ingezameld) en anderzijds het rendement van de composteerinrichting. Daarnaast betreffen het gemiddelde waarden van de 75 gemeenten die de circulaire benchmark hebben ingevuld. Dit is een mix van stedelijke en niet-stedelijke gemeenten.

TEXTIEL-KETEN VOOR 22% CIRCULAIR

De textiel-keten is een stuk minder gemakkelijk in kaart te brengen dan de gft-keten. Veel van het ingezamelde textiel wordt al dan niet na voorsortering geëxporteerd naar het buitenland waarbij onduidelijk is wat er precies met het materiaal gebeurt. Op basis van data die door de benchmarkdeelnemers zijn verzameld is de textiel-keten voor 22% sluitend. 18% van het bij huishoudens vrijkomende textiel wordt als kleding hergebruikt (herdraagbaar) en 4% als hoogwaardig materiaal (garen, stof). Hoogwaardige recycling wordt gedefinieerd als toepassing in een product met minimaal gelijkwaardige kwaliteitseisen aan de grondstof die meerdere cycli zijn te recyclen. Laagwaardige recycling betreft toepassing in een product met lagere kwaliteitseisen dan de grondstof die eenmalig wordt gerecycled. Bij textiel gaat dat om het toepassen als vulmiddel of isolatiemateriaal. 10% van het vrijkomende textiel (gescheiden + ongescheiden ingezameld) vindt deze bestemming.

OUDEPAPIER, GLAS EN PMD

Voor oud-papier en karton en verpakkingsglas is voor een versimpelde weergave van de keten gekozen. Vooral voor oud papier en karton ligt er nog een uitdaging om de recycling te specificeren naar kwaliteit en toepassing. Voor beide ketens komen we op een recyclepercentage van rond de 80%. De pmd-keten is voor 39% sluitend, met de kanttekening dat dit percentage berekend is op basis van 75 gemeenten waar geen volledige nascheidings-gemeenten bij zitten (wel gemeenten die aanvullend nascheiden). Ook de pmd-keten zoals weergegeven in onderstaand figuur verdient nadere uitwerking. Bij pmd gaat het om meerdere grondstoffen, die eigenlijk ieder een eigen analyse/weergave vereisen.

WE GAAN DE UITDAGING AAN!

In april 2022 start er weer een nieuwe editie van de benchmark. Daarbij is als doel gesteld om voor iedere deelnemende gemeente deze weergegeven figuren op maat te maken. De dataset zal daardoor robuuster worden voor het bepalen van betrouwbare gemiddelden, bij voorkeur per hoogbouwklasse zoals we dat ook doen voor de overige prestatie-indicatoren in de benchmark. Voor het achterhalen van de benodigde data gaat de benchmarkorganisatie deelnemers actiever begeleiden. Daarnaast is het voornemen enkele excursies bij verwerkers te organiseren om beeld te krijgen wat er met de ingezamelde grondstoffen gebeurt.

MEEDOEN MET DE BENCHMARK? GEEF U NU OP!

Uiteraard biedt de benchmark veel meer dan alleen inzicht in de circulariteit van grondstoffen. Naast een groot aantal milieue-indicatoren (waaronder ook de VANG-doelstellingen) worden de kosten en de voorzieningen (service) in kaart gebracht. Door deze onderling te vergelijken, ontstaat inzicht in de doelmatigheid van het uitgevoerde beleid. Niet alleen handig bij voorbereiding van nieuw beleid (bij wijze van nul-meting), maar ook om het effect van nieuw ingezet beleid vast te stellen.

In twee werkbijeenkomsten worden de benchmarkresultaten in kleine groepen onderling vergeleken en geanalyseerd. Leren door te vergelijken is daarbij het credo. Meedoen met de benchmark van 2022 (over peiljaar 2021) kan nog. Meld u aan via www.benchmarkafval.nl of neem contact op met Folkert Starreveld: 06-54755102. De benchmark Huishoudelijk Afval is een product van de NVRD in samenwerking met Rijkswaterstaat en wordt uitgevoerd door CyclusManagement.

Wilt u reageren op dit artikel? Stuur een mail naar info@benchmarkafval.nl ↔

